

Betænkning

over

- I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.,
 II. forslag til lov om en kornordning for høstårene 1965-66 og
 1966-67 og
 III. forslag til lov om en rapsordning.

(Afgivet af udvalget den 19. maj 1965).

Udvalget har holdt 8 møder og har herunder haft 2 samråd med landbrugsministeren. Udvalget har modtaget skriftlige og/eller mundtlige henvendelser fra

Brie og Camembert Fællesudvalget af 1. juni 1939

Centralforeningen af „Tolvmandsforeninger“ og større Landbrugere i Danmark

Danske Konsummælkmejeriers Fællesrepræsentation

Danske Korn- og Foderstof-Importørers Fællesorganisation

Danske Slagtermestres Landsforening

De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation

De samvirkende bornholmske Husmandsforeninger

De samvirkende danske Andels-Slagteriernes Fælleskontor

De samvirkende danske Husmandsforeninger

De samvirkende Købmandsforeninger i Danmark

De østlige Øers Mælkeudvalg, Ringsted

FAMEX-Foreningen af danske mælkekonservesfabriker med landbrugsministeriel autorisation til fremstilling af mælkekonserves for export

Foreningen af Danish Blue Cheese og Mycella

Foreningen Danmarks Privatmejerier

Foreningen af danske Emmenthalerproducenter

Foreningen af Grossister og Eksportører i Ostebranchen

Foreningen af Mejerier, der sælger Mælk til Mejerier i Storkøbenhavn (F.M.S.)

Foreningen af Producenter af Esrom-Ost

Foreningen af Smelteostfabriker i Danmark

Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål

Grosserer-Societetet

Industrirådet

Landbrugets erhvervsøkonomiske Fagforening

Hjemmeslagter P. List

Provinshandelskammeret

Som bilag til betænkningen er optrykt udvalgets skriftlige spørgsmål til landbrugsministeren med ministerens besvarelser samt skrivelse af 23. april 1965 fra Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål til udvalget.

Ad I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

Landbrugsministeren har stillet de nedenstående ændringsforslag nr. 1, 3-5 og 8, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger. Ændringsforslagene er tiltrådt af udvalget eller af et flertal.

Den ved ændringsforslag nr. 3 foreslåede begrænsning af adgangen til afgiftsopkrævning til 30 mill. kr. årlig giver ikke til-

strækkelig mulighed for, at De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation gennem afgiftsordningen kan tilvejebringe midler til brug ved finansiering af oplagringen af smør i sommermånederne. Mejeribrugget er imidlertid meget interesseret i at kunne foretage en sådan oplagring og at der tilvejebringes en driftskapital i sommermånederne. Udvalget har henvist landbrugsministeren til at klare dette problem ved af det i § 7, stk. 1, omhandlede tilskud på 150 mill. kr. forskudsvis at udbetale indtil 20 mill. kr. til fællesorganisationen til ovennævnte formål på betingelse af, at smørekseportudvalget i videst muligt omfang først anvender egne midler, og at beløbet tilbagebetales i løbet af vintermånederne til anvendelse efter formålet i § 7, stk. 1.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget med undtagelse af Holger Eriksen) lovforslaget til *vedtagelse* med de af landbrugsministeren foreslåede ændringer.

Et *andet mindretal* (venstres medlemmer af udvalget) har under henvisning til de øgede markedsmæssige vanskeligheder og de stærkt stigende omkostninger, der påføres husdyrproduktionen, stillet de nedenstående ændringsforslag nr. 2, 6 og 7, hvorom henvises til de ledsagende bemærkninger. Mindretallet, der nærmere vil redegøre for sin stilling ved lovforslagets anden behandling, indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med disse ændringer og med de under nr. 1 og 8 af ministeren foreslåede ændringer, som mindretallet har tiltrådt.

Et *tredje mindretal* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) finder, at den økonomiske udvikling for landbrugserhvervet gør det betænkeligt at fastsætte støtten på det foreslåede niveau over en 2-årig periode. På baggrund heraf har dette mindretal foreslået, at der i loven indsættes en revisionsbestemmelse, således at loven, hvis afsætningsvilkårene yderligere forringes, skal optages til revision i folketingssamlingen 1965-66. Et medlem af mindretallet (H. C. Toft) kan desuden støtte

de af det ovennævnte mindretal stillede ændringsforslag nr. 2, 6 og 7.

Et *fjerde mindretal* (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke støtte gennemførelsen af lovforslaget og vil under lovforslagets anden behandling nærmere begrunde dette standpunkt.

Et *femte mindretal* (Holger Eriksen) kan tiltræde de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag, men kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ad II. forslag til lov om en kornordning for høstårene 1965-66 og 1966-67.

Udvalget er gjort bekendt med, at der har været tvivl om beregningen af afgift på de i § 8, stk. 3, omhandlede varer, der som følge af støtteordninger i vedkommende eksportland har været tilbudt til lavere priser, end prisen på vedkommende kornsort betinger, og som undertiden kun periodisk tilbydes til sådanne lave priser.

Udvalget går ud fra, at afgifterne på disse varer fortsat fastsættes således, at varerne bringes op i det prisniveau, som kornlovens afgiftssystem tilsigter.

Vedrørende den af landbrugsministeren i fremsættelsestalen omtalte spærretid for indførsel af foderkorn i tiden fra 1. august til 31. december 1965 og 1966 er der i et flertal i udvalget (socialdemokratiets, venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) enighed om, at spærretiden bør udstrækkes til 1. februar 1966 og 1967.

Landbrugsministeren har stillet det nedenstående ændringsforslag nr. 12, hvorom der henvises til de ledsagende bemærkninger. Ændringsforslaget er tiltrådt af udvalget.

Herefter indstiller et *mindretal* (socialdemokratiets medlemmer af udvalget med undtagelse af Holger Eriksen) lovforslaget til *vedtagelse* med den af ministeren foreslåede ændring.

Et *andet mindretal* (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) har på grund af den dårlige likviditet i landbruget stillet de nedenstående ændringsforslag nr. 2-7 og 10, hvorefter brødkornordningen forlænges til også at gælde

høståret 1966-67. Under hensyn til stigende omkostninger er prisen foreslået forhøjet med 2 kr. pr. hkg for såvel rug som hvede i nævnte høstår.

Mindretallet vil i øvrigt redegøre for sin stilling under sagens videre behandling i folketinget.

Et tredje mindretal (det radikale venstres medlem af udvalget) kan ikke medvirke til det forelagte forslag, der vil medføre dårligere økonomi for det kornkøbende landbrug og en forhøjelse af landets prisniveau. For at modvirke de uheldige følger af regeringens kornordningsforslag har mindretallet i sine ændringsforslag nr. 1, 8-9 og 11 foreslået en nettokornsælgerordning, hvorefter der kan ydes tilskud til den enkelte landbrugers kornsalg med fradrag af indkøbt korn.

Det maksimerede beløb, 50 kr. pr. td., er fastsat ud fra kendskabet til, at bygnoteringen på Københavns Børs sædvanligvis ligger ca. 2 kr. over den almindelige salgspris for landet som helhed.

Ved at pålægge producenten pligt til anmeldelse og dokumentation vil administrationen lettes og ordningen blive vanskelig at omgå. Risiko for misbrug af loven ved opgivelse af for stort salg vil i øvrigt modvirkes af skattemæssige hensyn.

Højestebeholdningen 50 mill. kr. i samlet statstilskud er ansat dels ud fra en skønsmæssig beregning over nettokornsalgene gange beløbet 6 kr. pr. td. og dels i overensstemmelse med beløbsrammen for statstilskud til kornfonden ifølge regeringsforslaget.

Maksimeringen af beløbet vil modvirke fristelsen til misbrug.

Et fjerde mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke medvirke til gennemførelsen af lovforslaget og vil nærmere begrunde dette standpunkt under lovforslagets anden behandling.

Et femte mindretal (Holger Eriksen) kan tiltræde det af landbrugsministeren stillede ændringsforslag, men kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ad III. forslag til lov om en rapsordning.

Et mindretal (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget

med undtagelse af Holger Eriksen) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et andet mindretal (venstres og det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) opfordrer landbrugsministeren til at optage forhandlinger med De samvirkende danske Landboforeninger, De danske Husmandsforeninger, Tolvmandsforeningerne samt Margarine-Industriens Fælles-Udvalg med henblik på en udformning af loven efter retningslinjer, så der ydes producenterne betaling efter kvalitet og med henblik på en større aftagepligt for margarinefabrikkerne. Forhandlingerne ønskes afsluttet så betids, at loven kan optages til revision i folketingetsåret 1965-66 med det formål at indføje de omhandlede ændringer i loven, således at disse regler kan blive gældende for høståret 1966. Et flertal inden for dette mindretal (venstres medlemmer af udvalget) har af hensyn til rapsens betydning i sædskiftet stillet det nedestående ændringsforslag om forhøjelse af aftagepligten for margarineindustrien, hvorved prisen til rapsavleren vil stå i forhold til den højere kornpris. Lovforslaget indstilles til *vedtagelse* med denne ændring. *Den øvrige del af mindretallet* (det konservative folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et tredje mindretal (socialistisk folkepartis medlem af udvalget) kan ikke medvirke til gennemførelsen af lovforslaget og vil nærmere begrunde sit standpunkt under lovforslagets anden behandling.

Et fjerde mindretal (Holger Eriksen) kan ikke medvirke til lovforslagets gennemførelse.

Ændringsforslag

til

I. forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

Til § 4.

Af landbrugsministeren, tiltrådt af udvalget:

1) I stk. 1, linje 15-17, erstattes ordene „I lov nr. 301 af 5. september 1962 om

ændring af lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.“ med: „i lov nr. 195 af 16. juni 1961 om afsætning af danske landbrugsvarer m. m., jfr. lov nr. 301 af 5. september 1962“.

Til § 5.

Af et *mindretal* (Jens Chr. Christensen, Anders Andersen, Niels Eriksen og Per Federspiel):

2) Paragraffen affattes således:

„§ 5. Landbrugsministeren kan af statskassen årlig stille 30 mill. kr. til rådighed for De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation til anvendelse til prisudligning og markedspleje med sigte på stabilisering eller forbedring af producentpriserne for mælk.“

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af et *flertal* (Chr. Rasmussen, Holger Eriksen, Horn, Anker Jørgensen, Carl Nielsen, Peter Nielsen, Carl Petersen, Teichert, H. C. Toft, Ninn-Hansen, Niels Ravn, Svend Haugaard og Morten Lange):

3) 1. og 2. punktum udgår og erstattes af følgende:

„Uanset bestemmelserne i § 2 kan der pålignes mælkeproducenterne en afgift på indtil 2 øre pr. kg af al sødmælk, der af mejerier, mælkekondenseringsfabrikker og lignende virksomheder indvejes direkte fra mælkeproducenter, og/eller en afgift på mælk eller smørfedt, der anvendes til fremstilling af smør, ost eller mælkekonserves, på indtil 50 øre pr. kg smørfedt. Der kan dog højst opkræves 15 mill. kr. på hver af de nævnte 2 områder i løbet af et år. Afgiften kan uden forhandling med det i § 1, stk. 2, omhandlede udvalg pålægges af ministeren efter indstilling af et af De danske Mejeriforeningers Fællesorganisation nedsat udvalg bestående af 6 medlemmer, hvoraf fællesorganisationen, Danske Konsummælkmejeriers Fællesrepræsentation og Foreningen af Danmarks Privatmejerier hver vælger 2.“

4) Til sætningen i 3. punktum føjes: „men de regler, hvorefter anvendelsen sker, skal være tiltrådt af sidstnævnte udvalg.“

5) Efter 3. punktum indføjes som nyt punktum:

„Opkrævede afgifter kan kun anvendes inden for det område, hvor opkrævning har fundet sted.“

Af *mindretallet* under nr. 2:

Til § 7.

6) I stk. 2 ændres „100 mill. kr.“ til: „250 mill. kr.“

7) Efter stk. 3 indføjes som nyt stykke:

„Stk. 0. Ministeren kan af statskassen i finansårene 1965-66 og 1966-67 overføre et beløb på 20 mill. kr. til en fond, hvis midler inden udgangen af finansåret 1971-72 kan anvendes til gennemførelse af rationalisering af slagterierne efter indstilling fra andels-slagteriernes fællesbestyrelse.“

Til § 10.

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

8) I 3. linje udgår „den 1. april 1965“ og erstattes med: „straks“.

Af et *mindretal* (H. C. Toft, Ninn-Hansen og Niels Ravn):

9) Efter 2. punktum indføjes som nyt punktum:

„Såfremt markedsforholdene i det kommende år udvikler sig til ugunst for landbruget med de virkninger, at landbrugets eksportpriser forringes, skal loven optages til revision i folketingsåret 1965-66.“

3. punktum bliver herefter stk. 2.

Bemærkninger til ændringsforslagene.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget er af redaktionel karakter.

Til nr. 2.

Ved ændringsforslaget foreslås det, at de 30 mill. kr. til anvendelse til prisudligning og markedspleje, som omhandles i landbrugsministerens ændringsforslag nr. 3, stilles til rådighed af statskassen.

Bet. o. lovf. om afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

Til nr. 3-5.

Man har anset det for rigtigst, at det i selve lovteksten præciseres, at afgiften ikke kan overstige henholdsvis 2 øre pr. kg sødmælk, der indvejes direkte fra mælkeproducenter, og 50 øre pr. kg smørfedt, når afgift opkræves som en produktionsafgift på mælk eller smørfedt. Samtidig er den totale afgift, der kan opkræves i løbet af et år, begrænset til 30 mill. kr. fordelt med 15 mill. kr. på hvert af de to områder. Opkrævede afgifter skal kun kunne anvendes inden for det område, hvor opkrævning har fundet sted. Afgift, der er opkrævet inden for en speciel produktionsgren, kan således kun anvendes inden for den produktionsgren, hvor opkrævning har fundet sted.

Man har ligeledes fundet det rigtigst, at sammensætningen af det udvalg, der skal afgive indstilling om afgifter og om anvendelsen af opkrævede afgiftsbeløb, præciseres i lovteksten.

Til nr. 6.

Mindretallet foreslår, at statens tilskud til landbrugets dispositionsfond forhøjes fra 100 mill. kr. til 250 mill. kr.

Til nr. 7.

Ifølge ændringsforslaget skal der af statskassen i hvert af årene 1965-66 og 1966-67 kunne ydes 20 mill. kr. til rationalisering af slagterierne.

Til nr. 8.

Ændringsforslaget er redaktionelt.

Til nr. 9.

Der foreslås at indføje en revisionsbestemmelse i loven. Der henvises til bemærkningerne herom i mindretallets udtalelse i betænkningens tekst.

II. forslag til lov om en kornordning for høstårene 1965-66 og 1966-67.

Af et *mindretal* (Svend Haugaard):

Til afsnit I.

1) Afsnittet affattes således:

„I. Tilskud til kornprisen.

§ 1. Landbrugsministeren bemyndiges til inden for et samlet beløb på 50 mill. kr.

54 Udvalgenes betænkninger m. m.

årlig af statskassen at yde landbrugere, som i løbet af høståret har et nettosalg af korn, et tilskud, der fastsættes som forskellen mellem 50 kr. pr. 100 kg og årsgennemsnittet af bygnoteringen på Københavns Børs. Tilskuddet kan dog ikke overstige 6 kr. pr. 100 kg og må sammen med fornævnte gennemsnitsbygnotering ikke bringe prisen op over 50 kr.

§ 2. Landbrugere, der ønsker at opnå tilskud i henhold til § 1, skal inden en af landbrugsministeren fastsat dato i høstårets begyndelse anmelde dette til kommunalbestyrelsen i den kommune, hvor ejendommen er beliggende. Flere ejendomme, der drives af samme bruger, betragtes ved opgørelsen af nettosalget som én ejendom. Det er en betingelse for opnåelse af tilskud, at den pågældende landbruger over for kommunalbestyrelsen dokumenterer sit nettokornsalg.

§ 3. Landbrugsministeren fastsætter de nærmere regler, der er fornødne til gennemførelse af bestemmelserne i §§ 1 og 2.“

Af et *mindretal* (Jens Chr. Christensen, Anders Andersen, Niels Eriksen, Per Federspiel, H. C. Toft, Ninn-Hansen og Niels Ravn):

Til § 1.

2) I stk. 1 ændres i 4. linje „1965“ til: „i nævnte høstår“, og i 5. linje „1966“ til: „i vedkommende høstår“.

3) I stk. 1, 2. punktum, indføjes efter „49 kr.“: „i høståret 1965-66 og 51 kr. i høståret 1966-67“ og efter „50 kr.“: „i høståret 1965-66 og 52 kr. i høståret 1966-67“.

4) I stk. 2 ændres „1965“ til: „i vedkommende høstår“.

Til § 2.

5) Ordene „af høst 1965“ udgår.

Til § 3.

6) I stk. 1 og stk. 2 udgår ordene: „af høst 1965“.

7) I stk. 3 og stk. 4 udgår sidste punktum.

Af *mindretallet* under nr. 1.

Til § 8.

8) Stk. 1 affattes således:

„Stk. 1. De i § 7 omhandlede afgifter skal være så store, at prisen cif dansk havn med tillæg af afgiften bliver 44 kr. pr. 100 kg for byg, havre, rug, hvede, majs, milokorn og hirse.“

Til § 9.

9) Stk. 1 og 2 udgår og erstattes af følgende:

„Stk. 1. Afgifterne indgår i en under landbrugsministeren sorterende fond og anvendes til støtte for eksporten af såsæd, maltbyg og malt.“

Af *mindretallet* under nr. 2:

10) Stk. 1, 2. punktum, affattes således:

„Af fondens midler anvendes 50 mill. kr. i hvert af de nævnte år af ministeren efter forhandling med De samvirkende danske Husmandsforeninger og De samvirkende danske Landboforeninger til fordel for det mindre landbrug samt fjerkræ- og ægproducenter. Overskydende beløb overføres til den i § 7, stk. 2, i lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. omhandlede fond.“

Af *mindretallet* under nr. 1:

11) Stk. 3 ændres til stk. 2, og som nyt stk. 3 tilføjes:

„Stk. 3. Afgiftsbeløb, som ikke finder anvendelse til de i stk. 1 og 2 omhandlede formål, indgår i statskassen til delvis dækning af statens tilskud i henhold til § 1.“

Af *landbrugsministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Nyt afsnit.

12) Efter afsnit III indføjes som nyt afsnit:

„IV. *Efterbeskatningsbestemmelser.*

§ 12. Landbrugsministeren kan lade opkræve nedennævnte afgifter pr. 100 kg af

beholdninger af de i § 8, stk. 1, omhandlede varer, der pr. 1. august 1965 måtte henligge her i landet på handlendes og møllers lagre eller være oplagt for handlendes eller møllers regning andetsteds.

Af havre	indtil 7 kr.
af milokorn og hirse	— 5 -
af byg og majs samt	
af foderrug og foderhvede	— 4 -

Af de i § 8, stk. 3, omhandlede varer af fornævnte kornsorter kan opkræves tilsvarende afgifter.“

Bemærkninger til ændringsforslagene.

Til nr. 1, 8-9 og 11.

Mindretallet foreslår, at der indføres en nettokornsælgerordning. Der henvises til mindretallets bemærkninger herom i betænkningens tekst.

Til nr. 2-7.

Mindretallet foreslår brødkornsordningen forlænget til også at gælde i høståret 1966-67 med en forhøjelse af prisen for såvel rug som hvede med 2 kr. pr. hkg.

Til nr. 10.

Da et dårligt høstår vil bevirke, at der indgår større beløb i fonden, end det er forudset ved lovforslaget, er det foreslået at maksimere tilskuddet til det mindre landbrug m. v. fra fonden til 50 mill. kr., således at det overskydende beløb kommer hele husdyrproduktionen til gode.

Til nr. 12.

De foreslåede efterbeskatningsbestemmelser tager sigte på at modvirke spekulation i forhøjelsen af basispriserne for indført foderkorn. Om bestemmelserne skal bringes i anvendelse, må bero på kornimportens udvikling i tiden indtil 1. august 1965 og de priser, der gælder for importeret korn omkring nævnte dato, og vil i øvrigt til den tid blive gjort til genstand for drøftelse med landbrugets og handelens organisationer.

III. forslag til lov om en rapsordning.

Til § 1.

Af et *mindretal* (Jens Chr. Christensen, Anders Andersen, Niels Eriksen og Per Federspiel):

I 11. linje ændres „10 pct.“ til: „20 pct.“

**Bemærkninger til ændringsfor-
slaget.**

Mindretallet foreslår ved ændringsfor-
slaget margarineindustriens aftagepligt for-
højet fra 10 pct. til 20 pct. af fabrikkernes
fedtstofforbrug. Der henvises i øvrigt til
mindretallets bemærkninger i betænkningens
tekst.

Chr. Rasmussen.**Holger Eriksen.****Horn.****Anker Jørgensen.****Carl Nielsen.****Peter Nielsen.****Carl Petersen,**
formand.**Teichert.****Jens Chr. Christensen,**
næstformand.**Anders Andersen.****Niels Eriksen.****Per Federspiel.****H. C. Toft.****Ninn-Hansen.****Niels Ravn.****Svend Haugaard.****Morten Lange.**

Bilag 1.

Spørgsmål fra udvalget til landbrugsministeren og ministerens besvarelser.

Spørgsmål 1:

Med hvilket beløb pr. kg har rapsordningen påvirket margarineprisen? Med hvilket beløb har brødkornsordningen i det foregående år fordyret det til menneskeføde anvendte brødkorn? Hvad har pristalsvirkningen været af disse ordninger? Hvilken pristalsvirkning kan den nu foreslåede forhøjelse af brødkornsprisen i de kommende to år forventes at få?

Svar:

Rapsordningen har påvirket margarineprisen i de sidste 2 år med beløb på 9-10 øre pr. kg, heraf 8,9 øre som følge af afgiften på 42 øre til rapsfonden, og i 1964 0,2 øre til andre omkostningsforøgelser, d. v. s. tab ved eksporten af det overtagne frø. Når sidstnævnte beløb var ubetydeligt, skyldtes det de gunstige prisforhold på det internationale marked for rapsfrø.

Vedrørende pristalsvirkningen af rapsordningen kan oplyses, at margarinen indgår i reguleringspristallet med 1,14 pct. Forhøjelsen med ca. 10 øre pr. kg udgør ca. 3 pct. af detailprisen for margarine. Dette betyder i pristalspoint ca. 0,04.

Monopoltilsynet har senest 13. marts d. å. godkendt en margarinepris af fabrik på 3,32 kr. pr. kg, hvilket er 90 øre pr. kg mere end i april 1963.

Nogen sikker beregning over, med hvilke beløb brødkornsordningen i det foregående år har fordyret det til menneskeføde anvendte korn, kan ikke opstilles. På basis af foreliggende oplysninger om priserne på udenlandsk rug cif dansk havn i 1963-64 kan merprisen på dansk rug rent skønsmæssigt anslås til ca. 7 kr. pr. 100 kg på møllen. Som følge af rugens ringe kvalitet blev dansk rug i en del af høståret indmalet med kun 80 pct. Forbruget af dansk rug udgjorde i høståret 1963-64 106.000 tons, og den samlede merudgift andrager således ca. 7,5 mill. kr.

På basis af foreliggende oplysninger om priserne på udenlandsk hvede cif dansk havn i 1963-64 kan merprisen på dansk hvede rent skønsmæssigt anslås til ca. 12,20 kr. pr. 100 kg på møllen. Den samlede merudgift andrager således ca. 32,5 mill. kr.

Pristalsvirkningen af den ovenfor skønsmæssigt anslåede merpris på dansk brødkorn i 1963-64 er af det statistiske departement beregnet på følgende måde, for så vidt angår hvedemel, franskbrød, rugbrød og sigtebrød, idet monopoltilsynet har beregnet følgende prisstigninger, når prisen pr. 100 kg hvede og 100 kg rug forhøjes med 1 kr.:

	Øre
Hvedemel pr. kg	1,43
Franskbrød pr. 300 gr.	0,35
Rugbrød pr. 2 kg	1,30
Sigtebrød pr. 500 gr.	0,57

Det skal bemærkes, at der er regnet med rugsigtebrød, idet det ikke kan oplyses, hvorledes virkningen er for almindeligt sigtebrød. Under disse forudsætninger vil den nævnte merprisforøgelse på hvede og rug have medført følgende pointsforøgelser:

	Pointsforøgelser
Hvedemel	0,073
Franskbrød	0,078
Rugbrød	0,054
Rugsigtebrød	0,006
I alt	<u>0,211</u>

Under henvisning, til hvad foran er anført, vil en forøgelse på 1 kr. på hvede og 2 kr. på rug pr. 100 kg få følgende pointsforøgelse i pristallet for august 1965-august 1966:

	Pointsforøgelser
Hvedemel	0,006
Franskbrød	0,006
Rugbrød	0,016
Rugsigtebrød	0,002
I alt	<u>0,030</u>

Foranstående beregning over pristalsvirkningen forudsætter, at alle andre faktorer er uforandret, og som det fremgår af foranstående, er pristalsvirkningen på kager og wienerbrød ikke medtaget i beregningen. Kornlovens pristalsvirkning i høståret 1966-67 kan ikke beregnes. Det kan dog næppe antages, at der vil blive tale om en pointsforøgelse.

Spørgsmål 2:

Hvor meget udgør den årlige stigning i detailpristallet som følge af prisstigninger på brød og brødprodukter, siden brødkornspriserne blev fastsat ved kornordningen i 1959?

Svar:

Fra det statistiske departement har landbrugsministeriet modtaget følgende oplysninger, der indledes med en oversigt over udviklingen i detailpristallet i perioden januar 1959 til januar 1963 og i reguleringspristallet i perioden januar 1963 til april 1965.

	Detailpristal juli 1914=100	Reg. pristal jan. 63=100
januar 1959.....	448	...
— 1960.....	458	...
— 1961.....	460	...
— 1962.....	480	...
— 1963.....	512	100
— 1964.....	...	103
— 1965.....	...	108
april 1965.....	...	110

I den følgende oversigt er angivet, hvor stor en del af den samlede årlige stigning der kan henføres til „Brød m. v.“. Indtil januar 1961 omfatter gruppen „Brød m. v.“ priserne på rugbrød, sigtebrød, franskrød, kager, wienerbrød og fint brød og siden januar 1961 priserne på rugbrød, sigtebrød, franskrød, kryddere, sandkage, wienerbrød og kiks.

Heraf som
følge af
stigning i

	Stign. i detail- pristal i points	„Brød m. v.“ i points
Jan. 1959—jan. 1960	9,63	0,49
Jan. 1960—jan. 1961	2,18	0,56
Jan. 1961—jan. 1962	19,87	1,55
Jan. 1962—jan. 1963	32,58	0,67

Heraf som
følge af
stigning i

	Stign. i reg. pristal i points	„Brød m. v.“ i points
Jan. 1963—jan. 1964	2,76	0,14
Jan. 1964—jan. 1965	5,15	0,27
Jan. 1965—apr. 1965	1,92	0,31

Spørgsmål 3:

Hvad var gennemsnitseksporthøjden i 1964 for flæsk, okse- og kalvekød, fjerkrækød og æg?

Svar:

Spørgsmålet har været forelagt monopoltilsynet, der har udtalt følgende:

I den omhandlede sammenhæng udtrykkes de gennemsnitlige eksportpriser bedst ved de noteringer for producentpriserne, som benyttes ved reguleringen af priserne på hjemmemarkedet. De pågældende noteringer fastsættes på grundlag af de priser, som gennemsnitlig opnås ved eksport, og de kan derfor siges at udtrykke, hvad eksporten gennemsnitlig hjembringer producenterne. Noteringerne og de hertil svarende priser på hjemmemarkedet stillede sig i 1964 således:

	Gen.sn. not.	Gen.sn. hj.markeds- pris	Merpris på hj.mar- kedet
	øre pr. kg	øre pr. kg	øre pr. kg
Flæsk.....	449	541	92
Okse- og kalvekød .	601	495	—
Fjerkrækød	280	415	135
Æg.....	233	400	167

I den anførte hjemmemarkedspris for flæsk er medregnet den særlige afgift på 50 øre pr. kg ifølge § 4, stk. 2, i lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. Som følge af, at den gennemsnitlige eksportpris for okse- og kalvekød har været højere end den af monopoltilsynet godkendte, har hjemmemarkedsprisordningen i 1964 været ude af kraft, for så vidt angår okse- og kalvekød.

Spørgsmål 4:

På grundlag af besvarelsen af foranstående spørgsmål ønskes en beregning over, hvad den højere hjemmemarkedspris har betydet for pristallet.

Svar:

Spørgsmålet har været forelagt monopoltilsynet, der har udtalt følgende:

Det er næppe muligt med sikkerhed at vurdere virkningerne på detailpriserne af ændringer i producentpriserne.

Ved at antage, at ændringer af priserne til producenterne overføres til detailpriserne med samme ørebeløb pr. kg eller med samme procent, kan man imidlertid angive et spillerum for de sandsynlige virkninger. Ud fra disse antagelser svarede merpriserne på hjemmemarkedet for flæsk, fjerkrækød og æg i 1964 til mellem 1,0 og 1,8 points i pristallet. Ses der bort fra den særlige afgift på 50 øre pr. kg på flæsk, svarede merpriserne til mellem 0,7 og 1,2 points. Det kan tilføjes, at de af eksportpriserne fremkaldte højere hjemmemarkedspriser for okse- og kalvekød svarede til mellem 0,3 og 0,5 points.

Spørgsmål 5:

Hvor mange millioner kroner er der anvendt af hjemmemarkedsordningen for slagterisvin som støtte til eksport af flæsk og

flæskevarer til tredjelande m. v. (Beløb taget af afregningstillægget for flæsk)?

Svar:

Eksport-svineslagteriernes Salgsforening har oplyst, at der, fra afregningstillægget blev inddraget den 25. januar 1965, indtil 1. maj 1965 er tilbageholdt 33½ mill. kr. af hjemmemarkedsordningens provenu, som er eller vil blive anvendt som støtte til eksport af flæsk og flæskevarer til tredjelande m. v.

Spørgsmål 6:

På grundlag af salgsstatistikken bedes oplyst, hvor meget forskellige grupper af danske landbrugsejendomme er steget i pris i de sidste fem år. Hvis det er muligt bedes svaret givet i faste priser.

Svar:

Der henvises til nedenstående fra det statistiske departement modtagne skrivelse af 3. maj 1965 med bilag.

DET STATISTISKE DEPARTEMENT

Kontoret for landbrugsstatistik.

3. maj 1965.

Ved skrivelse af 30. april 1965 (1. afd. 4. kt. j.nr. V. 148⁸³, brev nr. 10295) har landbrugsministeriet til brug ved besvarelse af det af folketingets udvalg angående forslag til lov om afsætning af danske landbrugsvarer m. m. stillede spørgsmål om prisstigningen for forskellige grupper af landbrugsejendomme i de sidste fem år udbedt sig en udtalelse fra departementet.

Således foranlediget skal man til belysning af prisudviklingen for landbrugsejendomme i årene 1960-1964 fremsende en oversigt over den gennemsnitlige købesum pr. ha for de enkelte brugsstørrelser samt den procentvise stigning for det nævnte femår.

Købesummen pr. ha er opgjort særskilt for jord og bygninger samt løsrø. På salgsindberetningsskemaet gives oplysning om, hvor stor værdien af det i købet medfulgte løsrø skønnes at være, og på dette ret usikre grundlag beregnes købesummen for jord og bygninger herefter som forskellen mellem den samlede købesum og værdien af løsrø. For jord og bygninger under ét er gennemsnitsprisen udregnet ved at dividere den samlede købesum for jord og bygninger med arealet for ejendommene. Der er ikke i oversigten givet særskilte oplysninger om prisbevægelsen for løsrø, da tallene er for usikre.

Det må imidlertid bemærkes, at de anførte købesummer pr. ha er gennemsnitstal

for hele landet, men købesummerne varierer stærkt fra landsdel til landsdel, købesummen pr. ha for jord og bygninger er således gennemsnitlig væsentlig højere på Øerne end i Jylland.

Endvidere må det erindres, at bygningernes kvalitet er forskellig for de omsatte ejendomme, og for løsrøets vedkommende er størrelsen af husdyr- og maskinbestanden ligeledes stærkt varierende fra ejendom til ejendom.

Tallene for samlet købesum pr. ha for landbrugsejendomme kan derfor ikke give udtryk for „prisen“ på en landbrugsejendom af en bestemt standard med hensyn til jordbonitet, bygningsstørrelse og -kvalitet samt løsrøemængder, men må snarere opfattes som en „pris“ på en „virkeplads“, hvor prisen er afhængig såvel af prisændringer som af mængdeændringer.

Med dette forbehold har man til belysning af prisbevægelsen for landbrugsejendomme fra 1960 til 1964 i oversigten vist den procentvise stigning i købesummen pr. ha for de anførte brugsstørrelser.

Det tilføjes, at man ikke ser sig i stand til at udtale sig om sidste punktum i det af folketingsudvalget stillede spørgsmål til landbrugsministeriet, men skal i øvrigt henvises til bemærkningerne ovenfor om de omsatte landbrugsejendommers varierende standard med hensyn til jord, bygninger og løsrø.

Henning Normann.

Landbrugsministeriet.

Købesum pr. ha for landbrugsejendomme solgt i almindelig fri handel 1960-1964.

Landbrugsejendomme med	1960	1961	1962	1963	1964*)	Stigning i
						købesum pr. ha 1960-64
<i>1—5 ha:</i>	kr. pr. ha					pct.
Jord og bygninger.....	10.370	10.996	12.093	13.045	13.676	31,9
Samlet købesum.....	11.633	12.213	13.355	14.251	15.143	30,2
<i>5—10 ha:</i>						
Jord og bygninger.....	6.996	7.192	7.758	7.919	9.245	32,1
Samlet købesum.....	8.607	8.611	9.122	9.358	10.896	26,6
<i>10—15 ha:</i>						
Jord og bygninger.....	6.009	6.609	6.605	6.680	7.674	27,7
Samlet købesum.....	7.709	8.139	8.065	8.198	9.441	22,5
<i>15—30 ha:</i>						
Jord og bygninger.....	5.588	6.128	6.135	6.205	7.037	25,9
Samlet købesum.....	7.091	7.606	7.615	7.699	8.735	23,2
<i>30—60 ha:</i>						
Jord og bygninger.....	4.721	5.344	5.547	5.778	6.226	31,9
Samlet købesum.....	5.927	6.558	6.776	7.127	7.699	29,9
<i>60—100 ha:</i>						
Jord og bygninger.....	4.234	5.580	4.575	4.582	5.418	28,0
Samlet købesum.....	5.127	6.714	5.897	5.540	6.677	30,2
<i>10—100 ha i alt:</i>						
Jord og bygninger.....	5.294	5.930	5.898	6.007	6.725	27,0
Samlet købesum.....	6.688	7.303	7.277	7.408	8.316	24,3
<i>100 ha og derover:</i>						
Jord og bygninger.....	4.672	4.934	5.683	5.578	5.541	18,6
Samlet købesum.....	5.548	5.870	6.645	6.604	6.493	17,0
<i>Samtlige landbrugsejendomme:</i>						
Jord og bygninger.....	5.806	6.335	6.422	6.458	7.187	23,8
Samlet købesum.....	7.203	7.672	7.769	7.822	8.748	21,4
Det samlede antal landbrugsejendomme solgt i almindelig fri handel.....	Antal salg					
	5.681	4.687	5.143	4.952	5.756	

*) Foreløbig opgørelse.

Spørgsmål 7:

Hvad har gennemsnitsindtægten i et par af de senere år været for ejere af vesttyske landbrug af forskellige størrelser sammenlignet med indtægten for ejere af tilsvarende landbrugsstørrelser i Danmark?

Svar:

I denne anledning fremsendes hoslagt en fra den kgl. veterinær- og landbohøjskole, afdelingen for landbrugsøkonomi, indhentet udtalelse med bilag, hvortil man henviser.

Man vedlægger endvidere 2 i landbrugsministeriet udarbejdede tabeller, der belyser det stillede spørgsmål.

Ved betragtningen af tallene må det erindres, at jordværdien og dermed den samlede landbrugskapital pr. ha generelt er væsentlig større i Vesttyskland end i Danmark. Hertil kommer, at de tyske tal omfatter samtlige landbrugsejendomme, heraf mange med en driftsform og arealbenyttelse, der afviger stærkt fra den her i landet fremherskende (frugtavl, gartneribrug og vinbrug er dog ikke medtaget).

På den anden side afviger også ejendommenes størrelsesfordeling i de to lande, således at andelen af mindre brug (under 10 ha) er betydelig større i Tyskland end i Danmark.

Den 5. maj 1965.

Indtægten for ejere af vesttyske og danske landbrug i årene 1961-62, 1962-63 og 1963-64.

Oversigten er udarbejdet af afdelingen for landbrugsøkonomi, den kgl. veterinær- og landbohøjskole.

Til belysning af indtægtsforholdene for ejere af vesttyske og danske landbrug af forskellig størrelse er valgt *indtægten af gældfri ejendom*, som dette begreb er defineret af Det landøkonomiske Driftsbureau.

Indtægten af gældfri ejendom er her anført i DM pr. ha for Vesttysklands vedkommende og i kr. pr. ha for Danmarks vedkommende.

For Vesttyskland er der fire størrelsesgrupper og for Danmark de sædvanlige seks.

Vesttyskland er endvidere delt op i provinser — dog er Saarland udeladt, fordi arealstørrelserne derfra ikke passede ind i de anvendte grupperinger.

For begge landes vedkommende er der endelig udregnet forholdstal, således at brug under 10 ha er sat lig 100 i de enkelte år.

De anvendte kilder har været Grüner Bericht 1963, 1964 og 1965 samt Undersøgelser over Landbrugets Driftsforhold fra Det landøkonomiske Driftsbureau.

Vesttyskland

Indtægt af gældfri ejendom (Rohindkomsten) DM. pr. ha.

	Under 10 ha			10-20 ha			20-50 ha			Over 50 ha		
	61-62	62-63	63-64	61-62	62-63	63-64	61-62	62-63	63-64	61-62	62-63	63-64
Schleswig-Holstein	845	874	1.022	699	709	798	460	512	569	272	321	390
Niedersachsen	889	1.027	1.128	696	780	925	360	443	583	196	276	412
Nordrhein-Westfalen	1.198	1.384	1.530	886	1.066	1.199	435	715	821	266	472	566
Hessen	835	1.000	1.099	763	917	1.089	536	704	834	132	315	452
Rheinland-Pfalz	854	829	994	788	777	964	544	723	798	371	319	390
Baden-Württemberg	887	998	1.060	786	919	1.027	478	619	620	249	535	590
Bayern	851	981	1.072	777	885	980	485	625	670	223	408	423
Vesttyskland	910	1.028	1.134	779	882	1.023	450	582	662	234	358	432

Forholdstal for indtægt af gældfri ejendom (Roheinkommen) pr. ha.

	<i>Schleswig-Holstein:</i>			<i>Niedersachsen:</i>		
	61-62	62-63	63-64	61-62	62-63	63-64
Under 10 ha	100	100	100	100	100	100
10-20 ha	83	81	78	78	76	82
20-50 ha	54	59	56	40	43	52
Over 50 ha	32	37	38	22	27	37
	<i>Nordrhein-Westfalen:</i>			<i>Hessen:</i>		
Under 10 ha	100	100	100	100	100	100
10-20 ha	74	77	78	91	92	99
20-50 ha	36	52	54	64	70	76
Over 50 ha	22	34	37	16	32	41
	<i>Rheinland-Pfalz:</i>			<i>Baden-Württemberg:</i>		
Under 10 ha	100	100	100	100	100	100
10-20 ha	92	94	97	89	92	97
20-50 ha	64	87	80	54	62	58
Over 50 ha	43	38	39	28	54	56
	<i>Bayern:</i>			<i>Vesttyskland:</i>		
Under 10 ha	100	100	100	100	100	100
10-20 ha	91	90	91	86	86	90
20-50 ha	57	64	63	49	57	58
Over 50 ha	26	42	39	26	35	38

Indtægt af gældfri ejendom i Danmark for forskellige størrelsesgrupper.

	61-62	62-63	63-64	61-62	62-63	63-64
	Kr. pr. ha			Forholdstal		
Under 10 ha	1.554	1.880	2.426	100	100	100
10-20 ha	1.021	1.272	1.735	66	68	72
20-30 ha	742	928	1.288	48	49	53
30-50 ha	569	729	982	37	39	40
50-100 ha	410	554	805	26	29	33
Over 100 ha	244	401	532	16	21	22

Tabel 1.

LANDBRUGSMINISTERIET

2. afdeling.

Den 6. maj 1965.

*Indtægt og nettoudbytte af gældfri ejendom i Slesvig-Holsten og Danmark 1963-64.
Landbrug med korn og rodfrugter m. v.¹⁾*

Kr. pr. ha	Under 10 ha			20-50 ha			50-100 ha		100 ha og derover	
	gms.	a.	b.	a.	b.	c.	a.	b.	a.	b.
Jordens dyrkningsmæssige værdi ²⁾ ...	2.053	2.279	1.114	3.358	2.053	1.148	3.463	1.914	322	226
Indtægt af den gældfri ejendom ³⁾ :										
Slesvig-Holsten ...	1.851	1.771	919	1.063	1.096	1.150	887	764	740	498
Danmark.....	2.426		1.735		1.288	982		805		532
Nettoudbytte af den gældfri ejendom ⁴⁾ :										
Slesvig-Holsten ...	452	543	÷ 64	494	541	604	548	470	588	358
Danmark.....	627		577		490	389		409		346

Kilde: Grüner Bericht 1965 og Det landøkonomiske Driftsbureau.

¹⁾ Brug med en arealanvendelse svarende til den typisk danske.

²⁾ I det tyske materiale er foretaget en underopdeling efter „Einheitswert“, d. v. s. et udtryk (i kr. pr. ha) for jordens dyrkningsmæssige værdi, der kan sammenlignes med de tidligere danske hartkornsansættelser.

³⁾ Se note på tabel 2.

⁴⁾ Se note på tabel 2.

Tabel 2.

LANDBRUGSMINISTERIET

2. afdeling.

Den 6. maj 1965.

Udviklingen i indtægt og nettoudbytte af gældfri ejendom 1959-60—1963-64.

Indtægt af den gældfri ejendom [†]):	Kr. pr. ha				
	1959-60	1960-61	1961-62	1962-63	1963-64
Nordvesttyskland*)	1.018	1.131	950	1.164	1.383
Hele forbundsrepublikken	1.143	1.258	1.094	1.303	1.496
Danmark	807	883	811	1.020	1.375
Nettoudbytte af den gældfri ejendom [†]):					
Nordvesttyskland*)	245	332	144	329	498
Hele forbundsrepublikken	214	285	101	266	398
Danmark	188	214	54	192	486

*) Slesvig-Holsten, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen.

Kilde: Grüner Bericht 1965 og Det landøkonomiske Driftsbureau.

†) I Det landøkonomiske Driftsbureaus beretninger benyttes følgende definitioner:

- 1) *Bruttoudbytte*: Værdien af den produktion, der i løbet af et regnskabsår afsættes ved salg eller anvendelse som naturalier til privat husholdning eller arbejds løn. Endvidere indgår i bruttoudbyttet en eventuel forøgelse af besætning og beholdninger.
- 2) *Omkostninger*: Summen af de omkostninger, der er forbundet med frembringelsen af bruttoudbyttet ekskl. renter af landbrugskapitalen. Der skelnes gerne mellem følgende grupper af driftsomkostninger: 1) vareforbrug, herunder beholdnings- og besætningsformindskelse, 2) arbejdsomkostninger, herunder beregnet vederlag til ejeren og dennes familie for såvel fysisk arbejde som driftsledelse, 3) udgifter til vedligeholdelse samt afskrivninger, 4) ejendomsskatter og andre omkostninger; driftsomkostninger + renter af landbrugskapitalen udgør de samlede produktionsomkostninger.
- 3) *Nettoudbytte af den gældfri ejendom*: Bruttoudbytte *minus* driftsomkostninger. Dette er det beløb, der bliver til forrentning af den i bedriften investerede kapital (og driftsherregevinst).
- 4) *Indtægten af den gældfri ejendom*: Nettoudbytte af gældfri ejendom *plus* familiens beregnede vederlag for driftsledelse og legemligt arbejde i bedriften.

Nettoudbyttet af den gældfri ejendom benævnes på tysk *reinertrag*.Indtægten af den gældfri ejendom benævnes *roheinkommen* eller *familieneinkommen*.

Bilag 2.

FÆLLESUDVALGET FOR LANDBRUGETS ARBEJDSØKONOMISKE SPØRGSMÅL

Axelborg.

København, den 23. april 1965.

Da man fra landbrugets side må anse de af regeringen fremsatte lovforslag for meget utilfredsstillende med hensyn til både landbrugsstøttens omfang og dens fordeling, skal Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål herved anmode folketingsudvalget om at foranledige forslagene forbedret i overensstemmelse med de i det følgende angivne retningslinjer.

Som baggrund for de fremsatte forslag til forbedringer skal henvises til følgende vedlagte bilag:

1. Skrivelse af 17. marts 1965 til landbrugsministeriet fra Fællesudvalget indeholdende en dokumenteret begrundelse for den af udvalget ønskede samlede beløbsramme for landbrugsstøtten.

2. Skrivelse af 4. februar 1965 til landbrugsministeriet fra samme udvalg, indeholdende et detaljeret oplæg til forhandlingerne om landbrugsordningen 1965.

Landbrugets økonomiske situation.

Til uddybning af den i skrivelserne af 17. marts indeholdte dokumentation ønsker udvalget at anføre følgende:

Efter en længere årrække med meget ringe driftsresultater i landbruget og en stærk stigende skævhed i indkomst udviklingen sammenlignet med anden erhvervs- og befolkningsgruppe. — jævnfør Det økonomiske Råds indkomststatistik af februar 1963 — opnåedes i 1964 en højst påkrævet forbedring af landbrugets indkomstforhold. Forbedringen var imidlertid langt fra af en sådan størrelsesorden, at den kunne opveje nogen del af de foregående års underskud, endelige tilvejebringe nogen reserve til imødegåelse af den fornyede forringelse gennem

omkostningsstigninger og prisfald, som allerede gør sig stærkt gældende. Det er derfor nødvendigt, at landbrugsordningerne ajourføres på en sådan måde, at de dels afbøder de nævnte omkostningsstigninger og prisfald, dels muliggør en forbedring af landbrugerens nettoindtægter på linje med de indkomstforbedringer, som nu er en kendsgerning for hele den øvrige befolkning. I denne forbindelse skal understreges det i skrivelse af 17. marts anførte, at de selvstændige landmænd jo må deltage på lige fod med andre befolkningsgrupper ved betalingen af de øgede skatter og afgifter, som tilsigter at genoprette den økonomiske balance, ligesom den af lønforhøjelserne følgende almindelige prisstigning på forbrugsvarer også rammer landbruget.

Hvad omkostningsudviklingen angår, skal anføres, at de nu afsluttede overenskomster på landbrugsområdet indeholder en lønstigning på ca. 14 pct. Når hertil lægges dyrtidstillægget pr. 1. marts 1965 og det forventede yderligere tillæg pr. 1. september 1965, bliver den samlede lønstigning allerede i løbet af 1965 over 20 pct. Hertil kommer betydelige lønstigninger i landbrugets forædlingsvirksomheder. For de øvrige medhjælpere i landbruget skal anføres, at der allerede er konstateret en lønstigning på 13 pct. for fæstemål i november-året 1964-65. I betragtning af den store lønstigning for de organiserede arbejdere og de betydelige lønforhøjelser i andre erhverv må der forventes yderligere lønstigninger for de unge medhjælpere i den kommende tid. Man kan derfor nu med sikkerhed konstatere, at den i skrivelse af 17. marts anførte forventede stigning i landbrugets lønomkostninger på 150 mill. kr. har vist sig

at ligge i underkanten af den faktiske stigning. Derudover kommer den overenskomstmæssige lønstigning pr. 1. april 1966.

Hertil kommer, at løn- og avancestigningerne i andre erhverv vil betyde stigende omkostninger for landbruget på en række områder, herunder ikke mindst byggeomkostninger og reparations- og vedligeholdelsesomkostninger samt mange andre indenlandske driftsmidler og tjenesteydelser. I betragtning af, at løn- og indkomststigninger uden for landbruget forventes at blive af størrelsesordenen 10 pct. i 1965, er det næppe urealistisk at regne med en stigning på 5 pct. i landbrugets øvrige indenlandske omkostninger, hvilket vil svare til yderligere ca. 150 mill. kr.

I denne forbindelse skal også understreges, at landbruget som eksporterhverv og med sit særlig store kapitalbehov rammes hårdest af det meget høje renteniveau.

Gennem hjemmemarkedsordningerne og gennem den fortsatte effektivitetsfremgang vil landbruget kunne dække en del, men langtfra hele den forventede omkostningsstigning. Det betyder, at selv under forudsætning af uændrede eksportpriser vil der i tilfælde af uændret landbrugsstøtte alene som følge af omkostningsstigningerne blive tale om en direkte nedgang i de selvstændige landbrugeres indkomster samtidig med stigninger i den øvrige befolknings indkomster og i det almindelige leveomkostningsniveau.

Hertil kommer imidlertid, at landbruget allerede må konstatere betydelige indtægts- tab som følge af *faldende eksportpriser*. Til supplement af det i skrivelsen af 17. marts nævnte skal anføres, at landbrugets salgspriser allerede i gennemsnit ligger 5 pct. lavere end i året 1964, hvilket på årsbasis svarer til 400-500 mill. kr. I betragtning af udviklingstendenserne såvel i fællesmarkedet som på det engelske marked er der overvejende sandsynlighed for en yderligere forværring af eksportvilkårene.

Det anførte viser klart, at den uændrede fortsættelse af landbrugsstøtten, som regeringens forslag indebærer, vil betyde en ganske urimelig forringelse af landbrugets indkomstmæssige stilling sammenlignet med andre befolkningsgrupper. En forhøjelse af beløbsrammen til det af Fællesudvalget foreslåede niveau er derfor absolut påkrævet.

Udvalgets oplæg udgjorde en helhed, hvis omfang var begrundet i landbrugets hele økonomiske situation, og hvis enkeltforslag var begrundet i hensynet til at sikre en rimelig balance mellem de forskellige produktionsgrene og brugsstørrelser. Regeringens forslag har imidlertid på afgørende måde forrykket den tilsigtede balance til skade for husdyrproduktionen.

Det må derfor indtrængende henstilles, at Fællesudvalgets forslag gennemføres.

Kornordningen.

Der må på det skarpeste protesteres mod den foreslåede ophævelse af brødkornsordningen i 1966-67, da Fællesudvalgets forudsætninger for at overveje en sådan ophævelse ikke er tilgodeset.

Der mangler således fastsættelse af en særlig hjemmemarkedspris for det brødkorn, der leveres til mølle.

Der mangler endvidere forslag om en låningsordning for kornlagre, der er bestemt til salg. En sådan ordning skulle indeholde ret for pengeinstitutterne til at genbelåne lånedokumenterne i Nationalbanken.

Der mangler endelig forslag om, at det beløb, som staten sparer ved at ophæve brødkornsordningen, bliver godskrevet landbruget.

Da disse forudsætninger ikke er tilgodeset, og da den foreslåede basispris for foderkorn i 1966-67 ikke er sat højere end 52 kr. pr. hkg ved høstårets begyndelse, betyder forslaget om brødkornsordningens ophævelse fra 1966 en alvorlig forringelse for det brødkorndyrkende landbrug, idet kornpriserne lige efter høst i 1966 må formodes at komme til at ligge under de nugældende brødkornspriser.

Fællesudvalget må derfor henstille til udvalget, at den nuværende brødkornsordning enten videreføres med forhøjede priser også i 1966-67, eller at de ovennævnte forudsætninger for en ophævelse tilgodeses. Hertil hører, at der fastsættes en basispris på foderkorn på mindst 55 kr. pr. hkg.

For foderkornsordningens vedkommende henstilles det, at der i forbindelse med basispriserne forhøjelse pr. 1. august 1965 sker en *efterbeskatning* af handelens lagre pr. 1. august. En sådan bestemmelse fandtes i kornordningen for 1962-63, hvor der skete en forhøjelse af basispriserne på 6 kr. pr. hkg.

Vedrørende benyttelsen af de indkomne kornafgifter henstilles det, at der gives videre rammer end de i forslaget anførte. Der henvises i denne forbindelse til udvalgets skrivelse af 4. februar hvorefter beløb ud over statstilskuddets størrelse og refusionerne til æg- og fjerkræproduktionen overføres til Landbrugets Dispositionsfond til gavn for det husdyrproducerende landbrug.

Rapsordningen.

Det henstilles, at der sker en forhøjelse af margarineindustriens aftagepligt fra 10 til 30 pct. af fedtstofforbruget.

Bemyndigelsesloven.

På baggrund af de voksende markedsmæssige vanskeligheder som følge af den fortsatte udbygning af fællesmarkedets landbrugsordninger og som følge af de store omkostninger, der er forbundet med oparbejdelsen af nye markeder, henstilles det, at statens tilskud til Landbrugets Dispositionsfond fordobles i forhold til lovforslaget.

Under hensyn til de store omkostninger, der er forbundet med strukturomlægningen i forædlings- og forsyningsleddet, henstilles det, at der i stedet for de 20 mill. kr., der er afsat i alt til mejerirationalisering, bliver bevilget 50 mill. kr. årligt til rationaliseringsformål inden for både mejerier, slagterier og landbrugets grovvarerhandel.

Det henstilles endvidere, at det foreslåede mælketilskud på 150 mill. kr. forhøjes til 250 mill. kr., da det vil være vanskeligt at

genopbygge kvægproduktionen, hvis den først er væsentligt reduceret. Det skal bemærkes, at antallet af malkekøer i de senere år har udviklet sig fra 1.493.000 i 1961 til 1.463.000 i 1962, 1.408.000 i 1963 og 1.370.000 i 1964.

Andre foranstaltninger.

Opmærksomheden henledes endvidere på de i skrivelsen af 4. februar nævnte forslag om bistand til nyetablerede og investerende landmænd. Inden for det sidste års tid er den effektive rente forhøjet med mindst 2 pct. Endvidere har man ved lov fordoblet de nyetableredes stempeludgifter svarende til en stigning på 2.500 kr. for en ejendom til 500.000 kr. samt stillet forslag om en forringelse af de nyetableredes skattemæssige stilling og om en forringelse af afskrivningsmulighederne for forældede og saneringsmodne bygninger.

Det henstilles meget, at folketingsudvalget gør sin indflydelse gældende, så der sker et brud på denne ungdoms- og investeringsfjendtlige politik gennem en forbedring af de nyetableredes skattemæssige stilling, gennem en nedsættelse af renteniveauet og gennem indførelse af tidssvarende afskrivningsregler for landbrugsbygninger.

Endelig må fællesudvalget meget kraftigt henstille, at der sker en beløbsmæssig fiksering af den sognekommunale grundskyld på landbrugsejendomme, da en fortsat forhøjelse af jordskatterne vil være oplagt urimelig.

Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål

Anders Andersen.

Til det af folketinget nedsatte udvalg vedrørende lovforslag om kornordning, rapsordning og afsætning af danske landbrugsvarer m. m.

Underbilag 1 til bilag 2.

Axelborg, den 4. februar 1965.

Oplæg til forhandlingerne om landbrugsordninger 1965.

I. Prisordninger.

1. Det lovmæssige grundlag for de særlige hjemmemarkedsordninger for svinekød, okse- og kalvekød, fjerkrækød og æg foreslås forlænget for en 2-årig periode.

2. *Brødkornsordning.* I den nugældende brødkornsordning skal fremhæves den sikkerhed, der for landmanden ligger i, at brødkornet kan sælges til faste priser. Dette er et værdifuldt princip, som også har givet en vis sikring for de likviditetssvage landmænd, der er nødsaget til at sælge korn snart efter høst. En videreførelse af denne brødkornsordning må naturligvis forudsætte, at priserne ajourføres under hensyntagen til omkostningsudviklingen, siden priserne sidst blev reguleret i 1959.

Imidlertid må det erkendes, at statens udgifter på denne ordning har været relativt store.

Man er derfor villig til at overveje nye principper for den kommende brødkornsordning, men organisationernes forudsætninger for at kunne gå ind for en ny ordning må være:

at der opretholdes importforbud og indmalingspligt,

at der fortsat skal gælde en fast pris for brødkorn leveret mølle (en hjemmemarkedspris for brødkorn). Den nuværende fastsatte pris på rug og hvede til mølle, der er baseret på et vandindhold på 17 pct., må forhøjes for at give dækning for stedfundne omkostningsstigninger og for eventuel nedsættelse af vandindholdet til 16 pct.,

at der opkræves afgifter på møllernes modtagelse af brødkorn. Disse afgifter, der indgår i en brødkornspulje, skal udgøre

forskellen mellem den ovenanførte pris ved mølle og engrosmarkedspriserne, at markedsprisen på brødkorn støttes ved fastsættelse af basisprisen for foderkorn til mindst 55 kr. pr. hkg,

at der indføres en belåningsordning for kornlagre både hos landmænd og kornhandlere med genbelåningsret i Nationalbanken,

at brødkornspuljen (afgifter + et statstilskud) udloddes ligeligt på samtlige afleveringer af brødkorn,

at statens årlige udgifter i de seneste år på brødkornsordningen godskrives landbruget.

3. *Foderkornsordning.* Der fastsættes en ensartet basispris på mindst 55 kr. pr. hkg for alt foderkorn uanset flæsknoteringens højde, og der indføres fra høstårets begyndelse et importstop, der principielt skal være gældende, til det hjemlige prisniveau har nået basispriseniveauet. Af praktiske grunde må importstoppets varighed antagelig fastsættes på forhånd. Importstoppet skal ikke omfatte milo og majs.

Fra afgiftspuljen gives løbende refusion til fjerkræproduktionen for eksportproduktionens afgiftsbelastning. De øvrige afgifter benyttes til fremme af afsætningen af den animalske produktion gennem overførsel til Landbrugets Dispositionsfond. Det nuværende statstilskud til foderkornspuljen (30 mill. kr.) opretholdes og udloddes som hidtil i forhold til koantal til ejendomme under en vis størrelse. Såvel brødkornsordning som foderkornsordning bør fastsættes for en 2-årig periode.

4. *Skummetmælkspulver.* Indstilling herom vil fremkomme senere.

5. *Raps*. Den gældende rapslov forlænges for en ny 2-årig periode med den ændring, at industriens aftagerpligt forhøjes fra de nuværende 10 pct. af margarineindustriens fedtstofforbrug til 30 pct.

II. Ejendomsbeskatning.

1. Landbrugets fritagelse for *stats- og amtsgrundskyld* må gøres permanent. I stedet for det nuværende tilskud til landbruget må staten yde et fast tilskud til amterne for derigennem at mindske skattetrykket i landdistrikterne i forhold til byerne.

2. *Den sognekommunale grundskyld på landbrugsjord* må fikseres på sit nuværende beløb, og der må ske en aftrapning af promillerne i de højest beskattede kommuner. Årsagen til landbrugets overbeskatning må søges dels i et større skattetryk i de tyndbefolkede landdistrikter, dels i, at landbruget gennem ejendomsbeskatningen bærer en uforholdsmæssig stor del af den sognekommunale beskatning.

III. Eksportfremmende foranstaltninger.

På grund af de stigende afsætningsvanskeligheder for en række danske landbrugsvarer under de rådende markedsforhold, herunder ikke mindst følgerne af den seneste udvikling på landbrugsområdet i fællesmarkedet, er det nødvendigt, at der fortsat reserveres betydelige beløb, der dels midlertidigt kan hjælpe nødlidende eksportgrene, dels kan sættes ind på områder, der kan betinge en fremtidig afsætningseksponering særligt på nye markeder. Bevillingerne til dispositionsfonden bør derfor forhøjes væsentligt.

IV. Foranstaltninger til fremme af landbrugsproduktionens rationalisering.

1. For at give landbruget mulighed for selv at skabe den mest rationelle bedriftsstruktur er det nødvendigt, at der snarest gennemføres en *tidssvarende jordlovgivning*.

2. Der er behov for øget støtte til rationalisering af forsynings- og forædlingsvirksomhederne. Som eksempel på sådanne foranstaltninger kan nævnes:

- a) Fortsat støtte til *mejerirationalisering*.
- b) Støtte til rationalisering på *slakteriområdet*.
- c) Støtte til *grovvarerhandelens* rationalisering.

3. Kunstgødningstilskuddet ønskes opretholdt. Ved at stimulere kunstgødningforbruget øges produktiviteten i bedriften samtidig med, at der spares valuta til indkøb af udenlandske foderstoffer.

4. Der må ydes et tilskud til mælkeproduktionen for at styrke kvægholdets rentabilitet og undgå en på længere sigt uønsket reduktion af malkekvægbestanden.

5. *Bygningsproblemerne* må lattes gennem bedre *afskrivningsmuligheder* (sænkning af normallevealderen fra 80 til 50 år og nedskrivningsfradrag for saneringsmodne bygninger). I øvrigt må ydes større beløb til *byggeforskning*.

6. De førstegangstablerede må støttes gennem ret til skattefri opsparing til etableringsfunds og til skattefri afdrag på gæld i de første år samt fritagelse for stempel- og tinglysningsafgifter. Endvidere bør muligheder af at lette de unge landmænds ejendomsøvertagelse overvejes.

7. *Rationaliseringen i markbruget* må støttes ved gennemførelse af en ny *grundforbedringslov* i overensstemmelse med landbo-kommissionens flertalsindstilling.

8. Endvidere bør *maskinfinansieringen* søges aflastet for det høje renteniveau gennem en *genbelåningsret* i Nationalbanken for maskinkøbekontrakter, bag hvilke der står fornøden kollektiv sikkerhed som f. eks. i landboforeningernes indkøbs- og finansieringsforeninger.

Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål.

Anders Andersen.

Underbilag 2 til bilag 2.

FÆLLESUDVALGET FOR LANDBRUGETS
ARBEJDSØKONOMISKE SPØRGSMÅL

Den 17. marts 1965.

Landbrugsministeriet.

Da man på nuværende tidspunkt på baggrund af de forhandlinger, der føres, kan danne sig et skøn over de omkostningsstigninger og afsætningsvanskeligheder, landbruget vil komme til at stå over for, og under henvisning til det oplæg til forhandlinger om de kommende landbrugsordninger, som Fællesudvalget for Landbrugets arbejdsøkonomiske Spørgsmål tilstillede landbrugsministeriet den 4. februar 1965, og under henvisning til drøftelserne i ministeriet herom sidst den 4. ds. ønsker man fra udvalgets side at fremsætte en vurdering af landbrugets økonomi i det kommende år samt at påpege, hvilke konsekvenser dette må indebære ved udformningen af landbrugsordningerne.

1. *Vurdering af omkostningsstigningerne for 1965-66.*

På nuværende tidspunkt vides det ikke, hvilke udgiftsstigninger der bliver tale om på det organiserede arbejdsmarked inden for landbrugssektoren, men hvis stigningen bliver parallel med lønstigningerne i byerhvervene, bliver der også i forbindelse med pristalsreguleringen af lønningerne tale om betydelige stigninger. For de uorganiserede medhjælpere i landbruget steg konstantlønningerne for helårsfæstede november 1964-65 med 13 pct. sammenlignet med året før, hvorfor der også her bliver tale om øgede lønudgifter for landbruget. Forøgelsen af lønomkostningerne i det egentlige landbrug samt inden for slagterier og mejerier må, alle forhold taget i betragtning, anslås til at andrage op imod 150 mill. kr.

Men i betragtning af, at lønstigningerne uden for landbruget i den kommende tid langt vil overstige, hvad produktionsfremgangen kan dække, vil resultatet heraf blive et forhøjet omkostningsniveau, der også vil belaste landbrugserhvervet både hvad investeringer og driftsmidler angår. Det er ikke gørligt at sige noget konkret om, hvor meget den omkostningsstigning vil beløbe sig til, men en prisstigning på 5 pct. af bruttoinvesteringerne, der omfatter nyanskaffelser, reparationer og vedligeholdelser, andrager 80-90 mill. kr. årligt.

Dertil kommer, at det ekstraordinære forhøjede renteniveau, der i hvert fald ligger 2 pct. over et rimeligt niveau, betyder en øget byrde for landbrugserhvervet på ca. 120 mill. kr. om året.

2. *Vurdering af landbrugets indtjeningsforhold for 1965-66.*

Der er intet, der tyder på, at landbrugets fortjeneste for eksportproduktionens vedkommende kan øges i det kommende år. Tværtimod forventes det både inden for mejeri- og slagterisektoren, at der bliver tale om indtægtstab på flere hundrede millioner kroner på grund af afsætningsvanskeligheder. For hjemmemarkedssalgets vedkommende, der omfatter $\frac{2}{3}$ af produktionen, skulle hjemmemarkedetsordningerne indebære at der kan opnås kompensation for de direkte omkostningsstigninger over hjemmemarkedspriserne.

De selvstændige landbrugeres indkomster.

Forøgelsen af omkostningerne og nedgangen i indtjeningen som foran nævnt vil

bevirke en nedgang i landbrugets indkomster i det kommende år på flere hundrede millioner kroner samtidig med, at de selvstændige landmænd må deltage på lige fod med andre befolkningsgrupper ved betalingen af de øgede skatter og afgifter, ligesom den almindelige prisstigning på forbrugsvarer også rammer landbruget på linje med andre befolkningsgrupper.

På baggrund af de nævnte forhold om landbrugets økonomiske vilkår anser udvalget det for at være nødvendigt med en udvidelse af den bestående beløbsramme på 310 mill. kr. med 250 mill. kr., hvoraf de 100 mill. kr. ønskes overført til Landbrugets

Dispositionsfond, 50 mill. kr. til rationaliseringsfremmende foranstaltninger i forædlings- og forsyningsleddet, samt at 100 mill. kr. sammen med det nugældende beløb til ejendoms- og kotilskud på 150 mill. kr. udloddes som mælketilskud.

Den foreslåede beløbsramme forudsætter endvidere, at den ønskede fiksering af den sognekommunale grundskyld gennemføres, og at en forhøjelse af kornpriserne efter udvalgets forslag imødekommes.

I denne opgørelse og i denne vurdering er der ikke taget hensyn til, at landbruget i en lang årrække har haft meget dårlige økonomiske vilkår.

På Fællesudvalgets vegne

Anders Andersen.